

وبا

○ وبا یک بیماری حاد اسهالی بوده و عامل آن باکتری بنام ویبریو کلرا

بوده و معمولاً از طریق آب یا غذای آلوده به مدفوع منتقل می شود .

○ تاریخچه و خاستگاه بیماری وبا

- در طول تاریخ همواره شبه قاره هند خاستگاه وبا بوده و همه‌گیریهای جهانی (پاندمی) از آن منطقه به سایر نقاط دنیا گسترش یافته است.
- در سال 1906 میلادی گونه جدیدی از باکتری عامل وبا در قرنطینه‌ای بنام «الطور» واقع در کشور مصر بدست آمد که نام التور بر آن گذاشته شد. از آن زمان تاکنون تمام اپیدمی‌هایی که خارج از شبه قاره هند اتفاق افتاده‌اند توسط همین گونه التور بوده است.
- کشور ایران نیز از گذشته‌های دور بطور میانگین هر 7 سال شاهد یک اپیدمی وبای التور بوده است .

- وضعیت بیماری وبا در ایران

- اولین اپیدمی وبا ی التور در سال 1344 در ایران به وقوع پیوست و از آن پس بیماری در کشور ما حالت بومی به خود گرفت و همه ساله مواردی از آن بصورت تک گیر در کانون های پراکنده و هر چند یک بار بصورت همه گیری های کوچک و بزرگ بروز می کند.
- بررسی های انجام شده در مورد همه گیری هایی که تا کنون در کشور اتفاق افتاده است نشان می دهد که منشا تمامی این اپیدمی ها آلودگی منابع آب آشامیدنی بوسیله فاضلاب بوده است. به عبارت دیگر اپیدمی ها (همه گیری ها) در مناطقی اتفاق می افتد که از نظر بهداشت آب و فاضلاب ضعیف ترند.

- شرایط محیطی مناسب برای همه گیری وبا

مناطق فاقد آب سالم و بهداشت محیط مناسب در خطر همه گیری وبا می باشند. این مناطق شامل نقاط شهری که آب آن بمقدار کافی کلر زنی نمی شود و مناطق روستایی که به لوله کشی و چاههای حفاظت شده دسترسی ندارند و مناطقی که توالت و سیستم فاضلاب در آنها بطور معمول استفاده نمی شود ، می باشند.

- علائم بیماری وبا

- از ویژگیهای این بیماری شروع ناگهانی اسهال آبکی شدید بدون درد همراه با تهوع و استفراغ در مراحل اولیه بیماری است.

- در بیماران درمان نشده دهیدراتاسیون (از دست دادن آب) سریع و نارسایی کلیه شایع است. در موارد درمان نشده مرگ معمولاً در عرض چند ساعت دیده میشود و میزان مرگ و میر به بیش از 50% موارد می رسد در حالی که با درمان به موقع و مناسب این میزان به کمتر از 1% خواهد رسید.
 - وبا طیف وسیعی دارد .
 - تقریباً 75 درصد از افرادی که دچار عفونت با ویبریوکلا می شوند هیچ نشانه ای از بیماری ندارند .
 - در 2 تا 5 درصد از افراد مبتلا به عفونت اسهال آبکی ، استفراغ و از دست رفتن آب بدن رخ می دهد.
 - وبای علامت دار با اسهال آبکی حجیم بدون تب و زورپیچ شکم آغاز می گردد.
 - مدفوع بیماران وبایی ظاهر مایع شفاف آغشته به موکوس سفید رنگ می گیرد که مدفوع آب برنجی نام دارد. معمولاً بدون بو بوده یا بوی ماهی را دارد .
 - استفراغ و کرامپ های دردناک در پاها شایع می باشد .
 - در موارد شدید بیماری زورپیچ در معده و درد در دستها و پاها ممکن است وجود داشته باشد.
 - عواملی که موجب مقاومت در برابر بیماری وبا می شود:
- U** ایمنی ناشی از عفونت پیشین با ویبریوکلا موجب مقاومت میگردد.
- U** در مناطق آندمیک ، تغذیه شیرخوار با شیر مادر موجب مقاومت میگردد.

- عواملی که موجب شدت برابر بیماری وبا می‌شود:

• از آنجا که ویبریوکلا در محیط اسیدی نمی‌تواند زندگی کند بیمارانی که آنتی اسید

مصرف می‌کنند یا تولید اسید معده آنها کاهش یافته است به وبا مستعدتر می‌باشند

- افراد دارای گروه خونی O بدلائل نامعلوم علائم شدید بیماری وبا را نشان میدهند.

• تعاریف مورد وبا

- مورد مشکوک :

• در مناطقی که وبا آندمیک (شیوع بیماری در منطقه خاص) نمی‌باشد، مورد وقتی

مشکوک به وباست که هر فرد 5 سال به بالا دچار دهیدراتاسیون شدید شود. در مناطقی

که همه گیری وبا وجود دارد یا آندمیک می‌باشد مورد وقتی مشکوک به وباست که هر

فرد 5 سال به بالا اسهال حاد آبکی داشته باشد.

- مورد تایید شده :

• هر فرد دچار اسهال که ویبریو کلرا 01 یا 0139 از مدفوعش جدا شده باشد.

• دوره کمون بیماری

• تا چند ساعت تا چند روز (5 روز) و به طور معمول در حدود 3 تا 3 روز است و به ازای هر یک

مورد بالینی 20 تا 100 مورد بدون علامت حادث می‌گردد.

• تا علائم بیماری 2 تا 3 روز طول می‌کشد در بعضی از بیماران تا 5 روز ادامه می‌یابد.

•

- انتقال بیماری وبا از راههای زیر امکان پذیر است:

- الف) نوشیدن آب آلوده به مدفوع (اختلال آب و فاضلاب) که معمولاً از طریق مصرف آب از منابع حفاظت نشده مانند چاه، دریاچه، استخر، جویبار و امثال آن است.

- ب) مصرف سبزی و میوه آلوده، غذای ناپخته، شیر آلوده و بستنی که از منابع غیر مطمئن تهیه شده باشند.

- ج) تغذیه شیرخواران با بطری بجای شیر مادر

- د) تماس مستقیم از طریق دستهای آلوده بیماران، تماس با مواد دفعی آنها و لوازم آلوده

راه های پیگیری از ابتلا به بیماری وبا

از آب تصفیه شده استفاده کنید، چنانچه امکان دسترسی به آب سالم وجود ندارد، حتما

آنها را قبل از مصرف بجوشانید

از مصرف مواد غذایی غیر بهداشتی خودداری کنید

میوه ها را قبل مصرف شسته و سبزی جات را حتما ضدعفونی نمایید.

قبل از صرف غذا و یا شیر دادن به نوزاد حتما دست هایتان را آب و صابون بشوید.

مواد غذایی را در معرض مگس و آلودگی های دیگر قرار ندهید.

از شنا کردن در آب های آلوده بپرهیزید.

مسافرت ها یتان را (خصوصاً" به مکان های مشکوک به وبا) محدود نمایید.

- **مراحل رسیدگی به بیمار مشکوک به وبا**

- میزان دهیدراتاسیون به بیمار را ارزیابی کنید.
- جبران مایعات بیمار بر اساس رهنمای سازمان بهداشت جهانی برای موارد بدون دهیدراتاسیون و موارد دهیدراتاسیون نسبی یا شدید انجام دهید.
- بیمار بطور مکرر پایش کنید و وضعیت جبران مایعات را با فواصل زمانی توصیه شده در راهنمای مربوطه ارزیابی کنید. برای درمان میزان دهیدراتاسیون که مجدداً ارزیابی کرده اید از راهنمای درمان استفاده کنید.
- به بیماران مبتلا به دهیدراتاسیون شدید آنتی بیوتیک خوراکی بدهید
- در صورتیکه استفراغ بیمار متوقف شده است به او اجازه دهید تا آنچه لازم است را میل کند.
- تا زمانی که اسهال متوقف شود پایش بیمار و جایگزینی مایعات را ادامه دهید.
- به اندازه دو روز پودر ORS به بیمار بدهید تا از آنها طبق دستوراتی که شما ارائه می دهید استفاده کند.

- ویژگیهای باکتری در شرایط محیطی

- ویبریو کلرا هیچ گونه اسپور تولید نمی کند. و بنابراین در مقابل خطر های محیطی وسیله دفاعی ندارد. برای مثال در مقابل گرما و خشک شدن مقاومت چندانی نداشته گاهی در عرض چند ساعت حیات خود را از دست می دهد. در ضمن دمای 55 درجه سانتیگراد در عرض 15 دقیقه باعث کشتن آنها می شود ولی در برودت خشک زنده می ماند.
- ویبریوکلرا در فاضلاب تاییش از یک ماه مقاومت می کنند و در آب استریل نیز تا یک ماه زنده می ماند. ولی در آب های آلوده سطحی در عرض 24 ساعت از بین می روند.
- ویبریو کلرا به آسانی در اثر تماس با مواد شیمیایی مضمحل می گردند و در اثر مجاورت با محلول فنول 1٪ در عرض 2/5 دقیقه حیات خود را از دست می دهند.
- مدت زنده ماندن ویبریویها در شرایط مختلف متفاوت است مثلا در یخچال به مدت طولانی تر از دمای اتاق زنده می مانند. همچنین در لیمو به مدت 1 ساعت در پرتقال به مدت 1 روز در موز به مدت 2 روز و در بادمجان به مدت 8 روز زنده می ماند. و در شیر و فرآوردهای لبنی نظیر بستنی و کره به مدت بیش از آماه زنده می ماند.
- تهیه و تنظیم: واحد بهداشت محیط بیمارستان امام خمینی (ره) ارومیه